LISTY ČESKÉ SEKCE INSEA

ročník 5, 1/2016

Listy České sekce INSEA vycházely v letech 1995–1998 (vyšlo celkem 5 čísel ve čtyřech ročnících) a na tuto tradici navazuje v roce 2016 pátý ročník obnoveného periodika, jež slouží jako oborový informační a diskusní bulletin členů zapsaného spolku Česká sekce INSEA. Toto číslo vychází 15.9.2016.

ČESKÁ SEKCE INSEA – VYJÁDŘENÍ NAŠÍ ZODPOVĚDNOSTI ZA SVĚT

Vážení čtenáři,
Listy České sekce INSEA, jejichž první číslo v prvním obnoveném ročníku právě otevíráte, navazují na tradici „Listů české sekce“ vycházejících v letech 1995–1998 jako neperiodický občasník (bylo vydáno celkem 5 čísel ve čtyřech letech) a zároveň jsou výrazem obnoveného dění v české, tedy národní sekci Mezinárodní společnosti pro výchovu uměním.

Dovolte, abych vás z pozice nové předsedkyně České sekce INSEA oslovila několika myšlenkami, jež mi přicházejí na mysl v těchto přelomových chvílích. Mezinárodní společnost pro výchovu uměním definuje samu sebe jako komunitu zaměřenou na obhajobu výtvarné výchovy, na výzkum výtvarné edukace a na propojování lidí a poznatků z tohoto oboru. Zdůrazňuje přitom význam výzkumu – ať již teoretického, nebo empirického – a jeho propojení s praxí výtvarné edukace. Česká sekce INSEA nemůže mít cíle jiné – musí jí ležet na srdci kvalita didaktického diskurzu našeho oboru a zároveň musí být skutečnou komunitou, nikoliv formálním sdružením izolovaných, nebo dokonce navzájem soupeřících (a nikoliv diskutujících) koryfejů oboru. První cíl netřeba zvláště vysvětlovat: vždyť teorie ani výzkum nemají bez praxe žádný smysl, praxe bez teorie zase stojí pouze na intuici, nikoliv na expertním pojetí profese, o jehož nutnosti v případě učitelského povolání dnes snad už nikdo nepochybuje.

Jak ale chápu ve spojení s naší organizací slovo *komunita*? Jednak samozřejmě v primárním slova smyslu, jako společenství lidí, kteří sdílejí zájem o oblast výchovy uměním. A jednak v druhém, neméně důležitém významu: jako součást občanské společnosti v havlovském pojetí, jež na spolkovém životě vyzdvihuje jeho celkový pozitivní vliv na demokratickou společnost a také to, že dává člověku-jednotlivci prostor pro to, aby „se uskutečňoval“. Havel v kontrastu s neoliberálním pojetím společnosti a vzdělávání (jemuž dnes musí čelit zvláště naše vzdělávací oblast akcentující i jiné než potenciálně zpeněžitelné, ekonomicky chápané hodnoty) zdůrazňoval, že člověk nemůže být redukován pouze na výrobce, tvůrce zisku či konzumenta – je nejhlouběji někým, kdo se realizuje v mezilidském styku a kdo touží po spolupráci, někým, komu není lhostejné, co se děje kolem něj. Občanská společnost – jejíž součástí zůstává po naší obrodné iniciativě i Česká sekce INSEA – je jednou z forem ryze lidské seberealizace, je prostorem pro naši zodpovědnost za svět. Tímto způsobem mnozí z nás chápou i samu výchovu uměním, jež institucionálním, komunitně založeným zaštítěním získává – jak všichni věříme – na síle a viditelnosti.

Přála bych si, aby v souladu s výše popsanou vizí našeho spolku jako součásti občanské společnosti fungoval i jeho vnitřní život, a vyzývám všechny členy k tomu, aby se připojili k realizaci této vize. Začít můžeme vzájemným sdílením informací a názorů v tomto periodiku nebo na facebookovém profilu naší organizace, pokračovat můžeme shromažďováním podnětů pro práci výboru a organizováním nových forem spolkového života INSEA – k nimž by kromě pravidelných kongresů mohla patřit i tematická kolokvia, setkávání pracovních skupin, realizace vzdělávacích akcí pro pedagogy, vydávání odborných publikací nebo metodik. Tuto vizi ale nemůže naplnit pouze sám výbor, složený z lidí, kteří jsou sice oboru plně oddáni stejně jako jejich předchůdci, ale vesměs naplno zaměstnáni a angažující se odborně a organizačně i v řadě jiných aktivit. Přestože výbor každé neziskové organizace nese hlavní zodpovědnost za její fungování, nemůže nahradit aktivitu jejích členů. Jeho úkolem je její účinné podněcování a musí jí poskytovat prostor a podporu.

Vždyť čím více lidí a iniciativ se do společného dění zapojí, tím bohatší a vlivnější toto dění bude. Mým cílem v pozici předsedkyně je vytvářet prostor pro tuto spontánní aktivitu a také prostor pro pluralitu a volnou soutěž idejí, názorů a teorií. Jsem přesvědčena o tom, že pluralita a s ní související soutěž myšlenek vytváří kvalitu, posouvá nás dál. Čím více svobodně a spontánně vzniklých iniciativ bude existovat, tím větší je pravděpodobnost, že se zrodí smysluplná inovace, nová inspirace pro teorii a praxi. Česká sekce INSEA může být pro tyto inspirace platformou – stejně jako je jí světová INSEA v globálním měřítku.

Přestože se nechci „po davidovsku" vracet k minulému období a prstem ukazovat na jeho nedostatky – spíše chci vyzdvihovat to dobré a děkovat členům předešlého výboru za to, co zvládli vykonat – nemohu se alespoň slovem nezmínit o pnutí a skepsi, které občas zaznamenávám zvláště mezi členy starší generace našich kolegů. Jako by přestali věřit v zájem studentů, odborné a učitelské veřejnosti o náš obor, jako by rezignovali a nebo ideu výchovy uměním nechali v sobě zastínit osobními spory a antipatiemi. (Je ostatně příznačné, že naše členská základna je po mé výzvě k obnovení činnosti spolku složena převážně z nových členů, nikoliv z letitých a zasloužilých účastníků dění v INSEA.) Je mi to velmi líto, ale věřím, že nám jistě přejí úspěch. Zároveň vím, že proces generační výměny je přirozený a že nyní je to na nás, mladších. Nepovažuji ostatně za náhodu, že obdobný restart jako česká INSEA zažívá také časopis Výtvarná výchova. I tam je potřeba nová energie a inovace a přeji kolegům, kteří se o časopis nyní starají, aby byli úspěšní (informaci o novém čísle zveřejňujeme na straně 17).

Chtěla bych vyzvat k tomu, abychom opustili animozity vyšlé na povrch během polistopadového konstituování oboru a naší organizace (jež lze připočíst k mnoha dalším důsledkům destruktivního a demoralizujícího totalitního režimu a jež jsou čitelné v prvních Listech z devadesátých let) nebo během tvorby posledního kurikula – plynoucí podle mého názoru z nepřipravenosti na pluralitní soutěž idejí a koncepcí, z níž pro potřeby praxe občas musí vzejít konkrétní výsledek. Začněme konečně fungovat bez patosu a žárlivé nevraživosti a v souladu s potřebami dnešní doby – vždyť je nás příliš málo a musíme řešit příliš vážné problémy, ať již souvisejí přímo s naším oborem, nebo obecně s hodnotovou krizí euroamerické civilizace, s proměnou našeho světa na svět digitální (se všemi riziky i příležitostmi, jež tato změna přináší), s jeho nestabilitou a nebezpečnou fundamentalizací. Důležité je přitom navazovat na dobré dílo našich předchůdců a tvořivě je rozvíjet. Také ono patří k hodnotám, ke kterým se dnes můžeme hrdě hlásit a které je třeba připomínat. Historie České sekce INSEA, jejíž zrod a fungování byly spojeny s tolika významnými osobnostmi, nám dává více než dostatek podnětů. Snad se nám podaří na ně navázat.

Dnešní doba je však v mnohém „svá": studenti učitelství dnes neřeší minulost a přirozeně využívají možnosti nabývat zkušenosti ve světě, stejně jako nové formy komunikace a vzdělávání. V pedagogice (včetně té výtvarné) existují četné informační kanály a zdroje, k nimž je neuvěřitelně snadný přístup, ustálily se nové standardy odborné komunikace, vznikla nová periodika a studijní programy, akademická produkce publikací stále narůstá i v našem oboru.

Má i za současné situace Česká sekce INSEA svůj smysl? Nepatří už pouze do historie, již připomínáme adeptům učitelství? Přestože fakticky došlo k útlumu její činnosti a na čas zcela zmizela z didaktického diskurzu, aniž by byl obor fatálně poznamenán, je podle mého názoru stále potřebná. Čas totiž ukázal, že ostatní oborové subjekty, do nichž byla svého času vkládána velká naděje (s mnohými z nich, zejména s ARTAMOU nebo Asociací výtvarných pedagogů, budeme doufám plodně spolupracovat), nedokázaly zaujmout specifické místo INSEA – integrovat do jedné platformy odborníky i učitele a stát se nepřehlédnutelným činitelem s nezpochybnitelnou autoritou. Je pravda, že v takřka všech okolních zemích plní tuto roli jiné subjekty než národní sekce INSEA, to však není důvod nepokračovat v tradici jejího působení u nás. Náš obor potřebuje společnou bázi, potřebuje diskuzi, potřebuje vnitřně růst z plodného spojení teorie a výzkumu s praxí, potřebuje se prezentovat a být slyšen.

Závěrem mi dovolte zmínit alespoň jeden apel formulovaný v lůně naší sekce, pro mne osobně inspirativní. V prvních Listech, jež vyšly v roce 1995 (a jež vám snad brzy nabídneme v digitalizované podobě), se Evžen Linaj ve vynikající studii zamýšlí nad výtvarnou výchovou v postmoderní situaci; studii dává výstižný podtitul „Kterak neztratit svět a zachovat duši". Uběhlo více než dvacet let, ale z jeho článku nezestárla jediná věta. I když se už možná nacházíme v post-postmoderní situaci (dnes je módní používat předponu post velmi záhy po „něčem"), úkol nabízet žákům v chaosu pluralitního, informacemi přehlceného světa hodnotné orientační body a oporu při konstituování osobního autentického řádu (který, jak píše Linaj, „může vzniknout pouze na základě spojení vnímavé senzibility s hlubokou sebereflexí a sebeuvědoměním") je stále naléhavější.

Výtvarní pedagogové věří, že výchova uměním – ať již ji chápeme více ve smyslu tvořivě receptivním nebo spíše spontánně expresivním – může vést k naplňování výchovného ideálu, jenž Linaj výstižně formuloval jako člověka pružně a citlivě reagujícího na měnící se svět, člověka, jenž neztrácí vlastní svobodu a autenticitu. Tvořivost opravdu nemůžeme spojovat pouze s tvůrčí uměleckou (stále exkluzivně chápanou) činností, ale rovněž se životem samotným, s utvářením vlastní identity a životní orientace člověka. Naše životy – stejně jako životy těch, pro něž kultivujeme výchovu uměním – musejí být tvůrčím aktem, uměním. Snad se České sekci INSEA podaří pomáhat vám v tomto díle!

Petra Šobáňová

Doc. Petra Šobáňová, Ph.D., je předsedkyní České sekce INSEA a působí na katedře výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci.

ZPRÁVA O PLENÁRNÍ SCHŮZI A PRÁCI NOVÉHO VÝBORU ČESKÉ SEKCE INSEA

Plenární schůze se konala dne 1. prosince 2015 v rámci konference *Současný stav a perspektivy výtvarné výchovy – reflexe kurikulárních dokumentů pro všeobecné vzdělávání* pořádané katedrou výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci a Českou sekcí INSEA. Byla svolána stávajícím výborem a organizátory konference.
Místo konání: Umělecké centrum Univerzity Palackého v Olomouci, přítomno: 35 členů spolku

Průběh schůze:
(moderovala Mgr. Veronika Jurečková)

1. Zahájení schůze
Schůzi zahájila organizátorka konference a iniciátorka znovuobnovení činnosti spolku, Petra Šobáňová, pozdravila účastníky a navrhla program schůze, jenž byl následně schválen. Na úvod bylo konstatováno, že schůze je usnášeníschopná (dle stanov musí být přítomna alespoň třetina členů). Schůzi předsedal stávající předseda spolku Jaroslav Vančát, čestným hostem byl Marjan Prevodnik (Slovinsko), dlouholetý předseda Evropské regionální rady InSEA.

2. Představení kandidátů na členy výboru
Kandidáti byli členy spolku předem vybráni (kroužkováni) ze seznamu všech členů České sekce INSEA při prezenci a během prvního dne konference, nejpozději pak na začátku plenární schůze INSEA. Během úvodní části schůze následovalo navržení několika dalších kandidátů do výboru a doplnění kandidátní listiny, z níž byli posléze voleni členové výboru.

3. Připomenutí stanov České sekce INSEA
(včetně podmínek volby výboru, jež určují stanovy)

4. Zdravice Marjana Prevodnika, dlouholetého předsedy Evropské regionální rady InSEA

5. Diskuse
Následovala diskuse přítomných nad způsobem volby výboru, který je řídícím orgánem spolku. Řešeny byly otázky počtu členů výboru (stanovy hovoří o nejvýše deseti členech a o tajné, přímé volbě), zastoupení jednotlivých kateder v členské základně spolku a účast na jeho fungování, zastoupení jednotlivých stupňů a forem výtvarného vzdělávání (primární, sekundární, galerijní atd.) v odborné činnosti spolku aj. Diskutovány byly také požadavky členské základny na obnovenou činnost České sekce INSEA. Hovořilo se o možnosti vytvoření diskusních platforem ve formě webu, facebookových stránek, newsletteru, o pořádání kolokvií a konferencí. Již během konference zazněl jeden z konkrétních návrhů na kolokvium (Věra Uhl Skřivanová). Petra Šobáňová hovořila o možnostech fungování spolku, o nutnosti zachování kontinuity jeho činnosti, zlepšení komunikace s členskou základnou a o úkolech, jež stojí před novým výborem (transformace původního občanského sdružení na spolek dle zákona a s tím související změna stanov).

5. Hlasování o počtu členů nově voleného výboru.
Byly navrženy počty členů 5, 7, 9 a o těchto návrzích bylo hlasováno.
Výsledky hlasování: pro 5 členů (12 hlasů), 7 členů (17 hlasů), 9 členů (2 hlasy); nikdo se nezdržel hlasování. Hlasování rozhodlo o tom, že výbor České sekce INSEA pro další funkční tříleté období bude mít 7 členů.

6. Zahájení tajné přímé volby členů výboru České sekce INSEA
Jiří Sosna a Petr Brožka byli určeni jako nezávislí skrutátoři a pověřeni sčítáním hlasů, které jednotliví kandidáti na členy výboru ve volbě získali.

7. Volba členů výboru a její výsledek
Výsledky hlasování (prvních sedm pozic):
Petra Šobáňová (39 hlasů)
Jaroslav Vančát (31 hlasů)
Kateřina Štěpánková (20 hlasů)
Jana Jiroutová (18 hlasů)
Václava Zamazalová (17 hlasů)
Věra Uhl Skřivanová (13 hlasů)
Karin Militká a Markéta Pastorová (12 hlasů)

Markéta Pastorová z volby posléze odstoupila a přenechala místo člena výboru Karin Militké. Ostatní jmenovaní svou funkci člena výboru přijali.

Členy výboru pro tříleté období se na základě volby stali:
Petra Šobáňová, Jaroslav Vančát, Kateřina Štěpánková, Jana Jiroutová, Václava Zamazalová, Věra Uhl Skřivanová a Karin Militká. Mandát výboru je platný do 1. prosince 2018.

7. Volba tříčlenné kontrolní komise

Do kontrolní komise byli zvoleni kandidáti, kteří se v hlasování o členech výboru umístili v pořadí na 8. – 10. místě:
Aleš Pospíšil (10 hlasů)
Karel Řepa (10 hlasů)
Vladimír Havlík (9 hlasů)
Všichni jmenovaní svou funkci člena kontrolní komise přijali. Mandát kontrolní komise je platný do 1. prosince 2018, komise má podle stanov i funkci komise smírčí.

8. Závěr schůze

Poděkování členům spolku za zvolení výboru a účast na plenární schůzi.

Zápis schůze provedla: Magdalena Adámková Turzová
V Olomouci dne 1. prosince 2015

Po plenární schůzi následovalo úvodní zasedání nově zvoleného výkonného výboru INSEA, na němž proběhla volba do funkcí výboru INSEA. Během zasedání výboru bylo dle platných stanov zvoleno předsednictvo výboru ve složení předseda, místopředseda, tajemník, pokladník. Čerstvě zvolení členové výboru se dohodli, že funkce hlavních představitelů spolku, předsedy a místopředsedy, budou navrženy podle počtu získaných hlasů ve volbě do výboru. Navrženi tedy byli Petra Šobáňová a Jaroslav Vančát. Do dalších funkcí předsednictva, funkce tajemníka a pokladníka, byly navrženy Karin Militká a Václava Zamazalová.

Volbou byli jednoznačně potvrzeni tito členové předsednictva výboru:

a. Předsedkyně: Petra Šobáňová
b. Místopředseda: Jaroslav Vančát
c. Tajemnice: Václava Zamazalová
d. Pokladní: Karin Militká

Mandát předsednictva výboru je – stejně jako mandát celého výboru – platný do 1. prosince 2018. Bylo připomenuto, že podle stanov zastupuje sekci její předseda nebo jím pověřený člen předsednictva. Podpisové právo ve věcech finančních má kromě předsedy (pověřený člen předsednictva) také pokladník.
Ihned po svém zvolení zahájil výbor svoji činnost (oficiálně zasedal dosud dvakrát) a zde je přehled úkolů, kterým se nyní věnuje:

1. Nejdůležitějším úkolem je příprava a podání *Návrhu na zápis změn zapsaných údajů do veřejného rejstříku spolků*, kterým musí projít všechna dosavadní občanská sdružení v souvislosti s novým občanským zákoníkem. Tento administrativně velmi náročný úkol musí být hotov nejpozději do 31. prosince 2016, jinak soud nařídí likvidaci spolku.

2. Připravuje se sborník z olomoucké konference a odborná kniha na téma reflexe kurikulárních dokumentů.

3. Pracuje se na webových stránkách spolku; prozatím jako informační platforma funguje pravidelně doplňovaný facebookový profil. Zájemci jej mohou najít na odkazu https://www.facebook.com/ceskasekceINSEA/, kde je volně přístupný i těm, kteří tuto sociální síť nevyužívají.

4. Připravuje se pravidelné vydávání Listů České sekce INSEA, jímž navazujeme na tradici s cílem nabídnout členům spolku oborový informační a diskusní bulletin.

5. Chystá se digitalizace a postupné zpřístupnění sborníků INSEA a dobových čísel Listů.

6. Probíhá komunikace se zahraničními představiteli světové a evropské INSEA. (Byly zaslány zprávy do evropské i světové InSEA a uveřejněny na hlavním webu světové organizace.)

7. Do budoucna je plánováno další pořádání kongresů INSEA v periodicitě jednou za dva roky, v mezidobí pak pořádání tematických kolokvií, diskusních setkání a akreditovaných vzdělávacích akcí pro výtvarné pedagogy, příp. vydávání metodik, sborníků a odborných knih.

Zápis ze zasedání výboru provedla: Karin Militká
V Olomouci dne 1. prosince 2015

Vážení členové spolku, pokud vás plány výboru zaujaly, rádi přivítáme jakoukoliv vaši spolupráci na jejich realizaci. Nyní připojujeme aktuální výzvu k zasílání informací a příspěvků do dalšího čísla Listů České sekce INSEA (do aktuálního čísla, jehož vydání je plánováno na konec roku 2016, je termín dodání do konce listopadu, poté průběžně).

VÝZVA K PLATBĚ ČLENSKÝCH PŘÍSPĚVKŮ

Těšíme se na to, že se Česká sekce INSEA znovu stane platným a inspirativním aktérem našeho oboru. Každý spolek – i když je založen na dobrovolnické práci svých členů a představitelů – však potřebuje pro zajištění své činnosti vlastní, i když skromný rozpočet. Proto prosíme členy České sekce INSEA, kteří tak dosud neučinili, o úhradu členského příspěvku ve výši 200 Kč, a to na nový účet spolku 2400943111/2010. O vystavení dokladu lze požádat Karin Militkou (karin.militka@seznam.cz).

ZPRÁVA Z KONFERENCE ČESKÉ SEKCE INSEA

Současný stav a perspektivy výtvarné výchovy – reflexe kurikulárních dokumentů pro všeobecné vzdělávání (1.–2. prosince 2015)

V krátké zprávě přinášíme ohlédnutí za loňskou konferencí České sekce INSEA, jež zahájila novou éru fungování naší organizace. Konference s názvem *Současný stav a perspektivy výtvarné výchovy – reflexe kurikulárních dokumentů pro všeobecné vzdělávání* se konala v prostorách Uměleckého centra Univerzity Palackého v Olomouci. Konference, pořádaná pracovníky z řad katedry výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci v čele s hlavní organizátorkou Mgr. Petrou Šobáňovou, Ph.D., se konala pod záštitou doc. Ing. Čestmíra Serafína, Dr. Ing.-Paed. IGIP, děkana PdF UPOL. Cílem nebylo pouze setkání a výměna zkušeností odborníků z oblasti výtvarné výchovy, konference byla uspořádána především s myšlenkou obnovy činnosti České sekce INSEA. Tato profesní organizace výtvarných pedagogů, jež byla založena v roce 1967 a je součástí světové organizace InSEA – International Society for Education through Art, vykazovala v posledních letech značné utlumení své aktivity. Od předešlé konference konané v Plzni uplynula v prosinci loňského roku již tři léta. Bývalému vedení vypršel mandát, avšak nebylo zvoleno vedení nové; sdružení tak fakticky skončilo, ačkoli zánik nebyl oznámen.

Obr. 1 Marjan Prevodnik a jeho projev k účastníkům plenární schůze, foto Juraj Sosna

Posláním prosincové konference tedy bylo obnovit fungování této organizace a navázat na její tradici. Zdejší iniciativa byla podpořena i ze zahraničí: ve svém písemném pozdravu vyjádřil Carl-Peter Buschküle (současný předseda Evropské regionální rady InSEA) radost ze snahy o obnovu činnosti české sekce, neboť čeští kolegové pro něj vždy byli platnými a aktivními členy této světové platformy pro výchovu uměním. Dále zdůraznil důležitost spolupráce v době, kdy je výtvarná výchova jako předmět v mnoha zemích pod velkým tlakem, a vyzdvihl význam výtvarné výchovy v současné vizuální a globalizované mediální kultuře. Svou osobní účastí konferenční jednání a obnovu české sekce podpořil také Marjan Prevodnik ze Slovinska (dlouholetý a dnes již bývalý předseda Evropské regionální rady), jenž vystoupil s příspěvkem na téma vizuální gramotnost hned v úvodu konference a druhý den ji uzavíral – workshopem zaměřeným na médium kresby. Aktivně se jednání zúčastnila také celá řada odborníků tuzemských, jmenujme například Jaroslava Vančáta, Markétu Pastorovou, Věru Uhl Skřivanovu, Kateřinu Dytrtovou, Olgu Badalíkovou, Vladimíra Havlíka, v celkovém počtu 80 registrovaných účastníků.

Obr. 2 Z dění na konferenci, foto Juraj Sosna

Téma konference je obsaženo v jejím názvu –„Současný stav a perspektivy výtvarné výchovy – reflexe kurikulárních dokumentů pro všeobecné vzdělávání"; vyslechnout jsme tak mohli mnoho zajímavých podnětů týkajících se jednak přímo kurikulárních dokumentů a jednak dalších oblastí výtvarné výchovy. Zahrnuta byla mimo jiné problematika vizuální gramotnosti, arteterapeutických a artefiletických aktivit v kontextu současné výtvarné výchovy, perspektivy výuky textilní tvorby, reflexe začleňování performativních strategií do výtvarné výchovy, výuka umění nových médií, včetně prezentace využití technologií 3D tisku k rozvíjení klíčových kompetencí ve výtvarné výchově.

Důležitým bodem programu byla plenární schůze České sekce INSEA s volbou statutárního orgánu. Přítomno bylo celkem 35 členů spolku, schůze tedy byla prohlášena za úsnášeníschopnou (k tomu je podle stanov potřebná alespoň třetinová účast). Schůzi předsedal Jaroslav Vančát, stávající předseda spolku, čestným hostem byl i Marjan Prevodnik. Jednotliví kandidáti na členy výboru, kteří byli předem vybíráni ze všech členů České sekce INSEA při prezenci a během prvního dne konference, se krátce představili a následně byl tajnou přímou volbou volen výbor. Jeho členy se pro následující tříleté období stali Petra Šobáňová, Jaro-

slav Vančát, Kateřina Štěpánková, Jana Jiroutová, Václava Zamazalová, Věra Uhl Skřivanová a Karin Militká. Předsedkyní České sekce INSEA se stala Petra Šobáňová, hlavní iniciátorka znovuobnovení činnosti spolku. Jaroslav Vančát byl zvolen místopředsedou, Václava Zamazalová tajemnicí a Karin Militká pokladní. Volena byla také tříčlenná kontrolní komise, jejímiž členy se do 1. prosince 2018 stali Aleš Pospíšil, Karel Řepa a Vladimír Havlík.

Obr. 3–4 Z volby nového výboru; dole nově zvolený výbor, zleva: Jana Jiroutová, Petra Šobáňová, Václava Zamazalová, Jaroslav Vančát, Kateřina Štěpánková a Karin Militká, nahoře hlasuje další budoucí členka výboru, Věra Uhl Skřivanová; foto Juraj Sosna

Na konferenci nechyběla ani posterová sekce, které se zúčastnilo celkem sedm autorů nebo autorských kolektivů . Za nejlepší byl pro svou odbornost, mezioborový přesah a grafické zpracování zvolen poster představující dizertační práci s názvem *Pedagogické interakce ve výtvarné výchově s hudebními průniky na druhém stupni české základní školy a nižším stupni gymnázia* autorky Dagmar Kotlíkové z katedry výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze. Konference byla zakončena workshopem Marjana Prevodnika. Cílem workshopu, zaměřeného na médium kresby a určeného převážně zájemcům z řad učitelů nebo studentů výtvarné tvorby a učitelství výtvarné výchovy, bylo zvýšení sebevědomí a motivace účastníků pro kresbu a její aplikaci ve výuce výtvarné výchovy. Autor workshopu jeho podobu vyvíjel přibližně 15 let, během nichž se jej zúčastnilo na 450 učitelů a budoucích učitelů z různých zemí. Na deseti krátkých kresebných úkolech ilustroval klíčové kompetence potřebné pro rozvoj výtvarného projevu, jako jsou vizuální paměť, pozorování, imaginace. Těchto 10 cvičení poskytovalo účastníkům prostor pro viditelný pokrok v oblasti kresby a reprezentovalo 10 měsíců kurikula výtvarné výchovy. Workshop tak interaktivně uzavřel rámcové téma celé konference. Pro zájemce následovala prohlídka ateliérů katedry výtvarné výchovy PdF UP.

Přínos konference tkví především v tom, že prokázala neutuchající zájem o výtvarnou výchovu, o setkávání a vzájemné sdílení zkušeností ze strany výtvarných pedagogů, odborníků a studentů. Díky úspěšné volbě nového výboru České sekce INSEA a nastolení plánů a vize fungování této organizace vznikl do následujících let příslib na aktivní zasazování se o výchovu uměním v České republice. Olomouckému pracovišti, jeho vedení, pracovníkům a studentům patří za uspořádání konference poděkování, stejně jako všem aktivním účastníkům a hostům.

Zpráva Ondřeje Moučky převzata z časopisu Kultura, umění a výchova; redakčně upraveno

Obr. 5–6 Společenský večer v Uměleckém centru Univerzity Palackého foto, Jakub Čermák

POZVÁNKA NA REGIONÁLNÍ KONFERENCI INSEA VE VÍDNI 2016

InSEA Regional Conference Vienna 2016
Art and Design Education in Times of Change
University of Applied Arts Vienna
22–24 September 2016

Looking back in history, we see that art education has repeatedly been exposed to all kinds of challenges brought on by political and societal changes. Today we face new historical challenges we never had expected. Starting with the crash of the financial markets in summer 2008, the current global economic crisis is the worst the world has seen since the Great Depression of the 1930s. In 2015 the UNHCR counted more than a million migrants and refugees crossing into Europe driven by the conflicts in Syria, Afghanistan, Eritrea or Kosovo. For 2016, Ericsson predicts more than two billion smart phone users worldwide; by 2020 smartphones will account for as much as 80 percent of all mobile data traffic. In response to these intertwined phenomena of global financial crisis, mass migration and the pervasion of new technologies in everyday life, the demand for new participatory approaches in governance, education and culture is growing fast.

Teaching and learning art and design in times of change require entirely new perspectives. Since the onset of the educational turn, we find that knowledge, competences and skills have become fragmentary. At the same time, young pupils' understanding of content when reading texts appears to have suffered; they know how to play computer games but do not know how to use a computer in its diverse possibilities. They also unlearn empathic and social skills. Knowledge has become extremely complex and seems to be understandable just via transdisciplinary approaches, but schools and curricula do not reflect these interrelations sufficiently yet. Creative skills are needed to transgress disciplines and to open up chances for education and society. Social and cultural participation should be enabled, social cohesion strengthened, creation and innovation facilitated. Possible questions that arise within these challenges are: How to work with migration from an arts-based perspective? What about diversity in an educational and cultural institution's team structure and program? How to confront the increasing volatility in art and culture funding and the effects of public-private partnerships? How to use new technologies for educational purposes in a meaningful way? How to address a diversified cultural audience with different needs and expectations by including all and without appearing to be arbitrary? And finally: What about the high expectations in art and culture to stimulate active citizenship and social cohesion?

The conference asks for contributions that give partial answers to these and other questions related to education in current times of change through theoretical reflections, historical and empirical analysis, case studies as well as hands-on activities in workshops. We invite theoreticians and practitioners from the fields of art and design education to share their research, expertise and knowledge at the very first InSEA regional conference in Vienna. Young professionals and students are specifically encouraged to apply for participation with respect to the conference's aim of being an open, all-including and supportive discussion space.

Timeline

Deadline for abstract submission: 23 May 2016
Double-blind peer review, notification on acceptance: by the end of June 2016, registration: 27 June until 25 July 2016 (early bird), 22 August 2016 (regular)

Publications

A book of abstracts will be printed for the conference and will also be available online as pdf download. Following the conference, a selection of contributions will be published in a peer-reviewed anthology in the publication series of the University of Applied Arts Vienna. Planned schedule:
Paper submission for anthology: 17 October 2016
Double-blind peer review, notification on acceptance:
7 November 2016

For further information please contact insea2016@didactic-art.org.

Obr. 7 Pohled na Vídeň, foto J. A. Alcaide, 2010

POZVÁNKA NA 35. SVĚTOVÝ KONGRES INSEA V ROCE 2017

35th World Congress of the Int'l Society for Education Through Art

Date: August 7–11, 2017

Venue: Daegu Convention Center (EXCO), Daegu, Korea

Theme: Spirit ∞ Art ∞ Digital

Sub-themes: Fostering Humanity through Arts: How arts raise the awareness of human rights and sustainabilities; Drawing on Diversity: How socially engaged art education promotes cultural diversity and strengthens community; Living Digital Space: How the human experiences have changed in the digital world; Envisioning the Future: How art education prepares the fourth new era.

If there is one thing for sure that anybody can't resist its coming as real in this contemporary era, we are to say that it is the digital phenomena. The unprecedented velocities of change and ranges of innovation initiated by digital can't be fathomed with easy. To that extent, our society has faced with gigantic wave named as digital, and it encompasses education too. Policies and agendas issued by governments, institutes or individuals in many countries are the examples.

Indeed, our students have spent their entire lives from birth surrounded by and using digital gadgets as such computers, smart phones, internet, digital music players, video cams, etc. This means that our students are well acquainted with digital technology, but also implies that they think and learn differently. As Prensky (2001) puts this generation as 'Digital Natives', our students today are all native speakers of the digital language, and they are so different from 'Digital Immigrants' like us. Then, what about art class? Are we safe from this grand challenge of digital natives and digital environments? The advent of digital technology has propound ramifications for art education and its practices. It is believed that a new paradigm is coming. In this juncture, dealing with the issue of digital in InSEA has not been the first nor new at all. At least for about 10 years since 2002 New York Congress, issue of digital has been dealt with in terms of media, new technologies, virtual art spaces, etc.

Abstract Submission & Online Registration Open:
June 1, 2016
Deadline of Abstract Submission: November 6, 2016
Notification of Results: February 28, 2017
Complete the online registration on InSEA 2017 website.

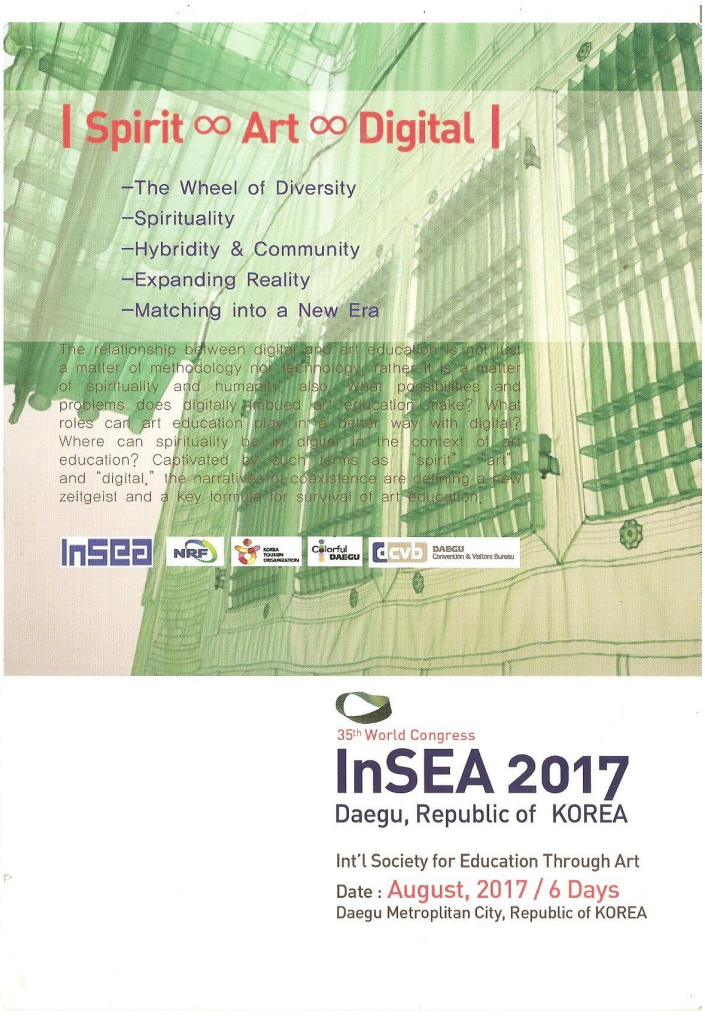

POZVÁNKA NA SEMINÁŘ ČESKÉ SEKCE INSEA A ARTAMY

Seminář s názvem *Praktické využití interaktivních her muzeí a galerií ve výuce výtvarné výchovy a dalších společensko-vědních oborů* pořádá NIPOS-ARTAMA ve spolupráci s Českou sekcí INSEA a Muzeem umění Olomouc.
Datum: 25.–26.3.2017
Místo: Muzeum umění Olomouc, Denisova 47, Olomouc

Víkendový seminář je zaměřen na praktické využití databází a vzdělávacích aplikací muzeí a galerií. Akce se uskuteční ve spolupráci s Muzeem umění Olomouc, jehož kurátorka účastníkům představí úspěšnou databázi tohoto muzea s názvem CEAD. V další části semináře budou praktickou formou představeny mobilní aplikace a hry nebo editory volně dostupné na webových stránkách českých i zahraničních muzeí a galerií. Účastníci se během praktických činností seznámí s vybranými aplikacemi a bude jim ukázáno jejich mnohostranné využití ve výuce. Seminář je určen výtvarným pedagogům všech stupňů a typů škol a mimoškolních zařízení. Mnohé z představených aplikací jsou využitelné i v rámci dějepisu, českého jazyka a literatury nebo jiných vzdělávacích oborů.
Seminář je akreditován MŠMT v rámci DVPP, účastníci obdrží osvědčení.
(Program semináře, termín a způsob přihlašování bude konkretizován během podzimu 2016.)

SEMINÁŘ ASOCIACE VÝTVARNÝCH PEDAGOGŮ

Asociace výtvarných pedagogů – nezisková, nepolitická stavovská organizace, jež byla založena již v roce 1990, pořádá pravidelně vzdělávací a společenská setkání účastníků z celé republiky.

Aktuálně AVP pořádá Celostátní setkání v Litomyšli (seminář akreditovaný MŠMT) s názvem *INOVACE METOD VE VÝTVARNÉ VÝCHOVĚ III*. Akce se uskuteční ve spolupráci s Národním ústavem pro vzdělávání v Praze v termínu 30. září – 2. října 2016 ve Vyšší odborné škole a Střední pedagogické škole v Litomyšli. Na programu je setkání s ing. arch. Josefem Pleskotem, návštěva výstavy *Václav Boštík neznámý* (za přítomnosti galeristy Zdeňka Sklenáře) a workshopy doc. Mgr. Petry Šobáňové, Ph.D. (Mystikové a vizionáři Josefa Váchala), Mgr. Mirky Brázdové (Škola tvořivého myšlení), Veroniky Šrek Bromové (Učíme se příběhy). Účastníci také vyslechnou přednášku doc. PhDr. Jaroslava Vančáta, Ph.D., *K čemu je výtvarná výchova* a navštíví Portmoneum a výstavu Moderní architektura v Litomyšli. Na Fakultě restaurování Univerzity Pardubice si prohlédnou ateliéry s odborným komentářem a absolvují oblíbenou výměnu zkušeností mezi pedagogy formou PECHA KUCHA. Nabitý program semináře zaujal mnoho zájemců a v současné době je již plně obsazen.

POZVÁNKA NA MEZINÁRODNÍ KONFERENCI DIGI 2016

Mezinárodní konference *DIGI 2016 – Digitální technologie a kulturní dědictví* (24.–25.11.2016)

Cílem konference je prezentovat odborné i široké veřejnosti současné i nové metody dokumentace s využitím digitálních technologií a metod, které se používají v památkové péči u nás i v Evropě.
Datum konání: 24.–25.11.2016
Místo konání: Praha

Celosvětovou tendencí v oblasti kulturního dědictví ve správě kulturních, paměťových a veřejných institucí je digitalizace maximálního množství materiálů a tím docílení rychlejšího, spolehlivějšího a bezpečnějšího zpřístupnění potřebných dat odborné i široké veřejnosti prostřednictvím internetu. Digitalizace umožňuje on-line zpřístupnit veškeré listinné, fotografické, archivní dokumenty ke kulturnímu dědictví (negativy, fotografie, zvukové a filmové záznamy, plánová dokumentace, grafiky, obrazy, textilie apod.) a výstupy z digitalizace památkových objektů široké a odborné veřejnosti i státní správě a zároveň zachránit a uchovat informace pro další generace.

Tematickými bloky konference jsou:

- Sběr dat v oblasti dokumentace památek
- Zpracování, archivace a prezentace nasnímaných dat
- Aplikační studie a realizace v praxi
- Digitalizace 2D
- Internetové a mobilní aplikace

Záštitu nad konferencí převzali ministr kultury Daniel Herman a Pavel Bělobrádek, místopředseda vlády ČR pro vědu, výzkum a inovace.

Více informací o konferenci, programu a způsobu přihlášení naleznete na webu konference DIGI 2016.

POZVÁNKA NA 15. CELOSTÁTNÍ PŘEHLÍDKU VÝTVARNÝCH PRACÍ DĚTÍ A MLÁDEŽE

NIPOS-ARTAMA z pověření a za finanční podpory Ministerstva kultury pořádá v říjnu 2016 výroční 15. celostátní přehlídku výtvarných prací dětí a mládeže „Atakující obrazy“. Přehlídku z pověření a za finanční podpory Ministerstva kultury a pod záštitou ministra kultury Mgr. Daniela Hermana pořádá NIPOS, útvar ARTAMA ve spolupráci se statutárním městem Zlín, Kovárnou VIVA a.s., Národním ústavem pro vzdělávání, Národním institutem pro vzdělávání, Muzeem jihovýchodní Moravy ve Zlíně a Krajskou galerií výtvarného umění ve Zlíně. Přehlídky nemají charakter soutěže, ale představují aktuální pojetí a směřování metodických postupů výtvarných pedagogů při práci s dětmi a mládeží v rozmezí tří let. Cílem přehlídek je nalézat a propagovat metody tvůrčí práce s dětmi, které rozšiřují či objevně přetvářejí dosavadní přístupy k výtvarnému oboru. To se netýká pouze inovace prostředků vizuální tvorby, ale zejména pozornosti k současným tématům a jejich vizuálního uchopení v kontextu s vývojem současného umění. Přehlídky se realizují v různých regionech České republiky – prvních deset přehlídek proběhlo v Jihlavě, jedenáctá se uskutečnila v Mincovně Státního zámku Český Krumlov v roce 2005, dvanáctá ve Státním zámku Litomyšl v roce 2007, třináctá v sálech Sladovny v Písku v roce 2010 a čtrnáctá přehlídka se konala v prostorách gotického hradu v Litoměřicích v roce 2013. 15. celostátní přehlídka výtvarných prací dětí a mládeže „Atakující obrazy“ reaguje na nejnovější trendy vizuální kultury s přihlédnutím k měnící se povaze obrazů i jejich mediálního působení. Obrazy se stávají aktivními, často proti nám agresivně vystupují a vyžadují naše reakce. Téma přehlídky je voleno tak, abychom hledali a nalézali strategie, jak je přijímat, jak takovýmto obrazům čelit, ale také jak je umět využít pro aktivní komunikaci a poznávání.

Bližší informace: viz 15. celostátní přehlídka
Doba trvání výstavy: 10.–31. října 2016

POZVÁNKA NA ROZBOROVÝ SEMINÁŘ K 15. CELOSTÁTNÍ PŘEHLÍDCE VÝTVARNÝCH PRACÍ DĚTÍ A MLÁDEŽE

Datum konání semináře: 14.–16. října 2016
(vernisáž: 15. října 2016)
Místo konání semináře: ZLÍN, Kovárna VIVA a.s., Vavrečkova 5333 (74. budova)
Předpokládaná cena: 1000 Kč (bez ubytování), 1440 Kč (s ubytováním)
Obsah semináře: slavnostní vernisáž a prezentace výtvarných projektů zúčastněných škol, ocenění výjimečných projektů, výměna zkušeností výtvarných pedagogů se zaměřením na vlastní výtvarnou činnost s dětmi v dialogu s kurátory a výtvarnými umělci, projekce, performativní nebo konceptuální akce, komentované prohlídky zlínské architektury a výtvarných expozic. Účast na semináři není podmínkou účasti na přehlídce.
Přihlásit se můžete buď elektronicky na:
http://registrace.nipos-mk.cz/Akce-rozborovyseminar2016
nebo vyplnit a zaslat závaznou přihlášku.
Kontakt: Jana Randáková, randakova@nipos-mk.cz,
tel.: 778 702 496

Obr. 9 Ilustrační foto z 13. celostátní přehlídky výtvarných prací dětí a mládeže 2010 v Písku, foto archiv NIPOS-ARTAMA, dole pozvánka

POZVÁNKA NA KONFERENCI ČESKÉ ASOCIACE PEDAGOGICKÉHO VÝZKUMU

24. výroční konference České asociace pedagogického výzkumu se uskuteční v termínu 15.–16. 9. 2016 v Českých Budějovicích. Konferenci s názvem *Síťování (networking) v pedagogickém výzkumu* pořádá Katedra pedagogiky a psychologie Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Na konferenci bylo přihlášeno 102 příspěvků a posterů, jež byly posouzeny v anonymním recenzním řízení. Kontakt: capv2016@pf.jcu.cz

POZVÁNKA NA KONFERENCI THE ARTS+

The ARTS+ conference and fair from 19–23 October NEMO (Network of European Museum Organisations) facilitates the session on innovative projects in cultural heritage at The ARTS+ a one-day conference and five-day fair from 19–23 October 2016. It serves as a marketplace for the international cultural economy in times of the digital revolution. During the five days participants discuss new business models and synergies between the arts and technology (VR, 3D, AR, AI) in Frankfurt at The ARTS+. Will art undergo similar changes as the music and publishing industry in the digital age? What are the challenges for curators and museums? Who benefits from the new potentials? NEMO is a partner of The Arts+ and will facilitate "ESPRESSO FOR THE MIND" in cooperation with The ARTS+. During the session innovative projects and ideas will be presented. Speakers at The ARTS+ include: Julia Stoschek, Jeff Jarvis, artist Tobias Rehberger and Bas Korsten, creative director of "The Next Rembrandt", a 3D printed work based on Rembrandt's originals.

PO STOPÁCH KARLA IV.

Doprovodný program Oblastní galerie v Liberci *Po stopách Karla IV.*, stejně jako výstava *Karel IV. na zakázané stezce*, navazuje na celorepublikové kulturní akce konané k příležitosti výročí 700 let od narození „Otce vlasti“, krále českého a císaře Svaté říše římské Karla IV., jehož považuje český národ za nejvýznamnější osobnost své historie. Žáci a studenti se za doprovodu lektora vydají po stopách zakázané stezky. Prostřednictvím připravených výtvarných aktivit a pracovních listů se seznámí s Karlem IV. i z jiné stránky, než znají z hodin dějepisu.
Termín: 19. 9. – 11. 11. 2016
Cílová skupina: MŠ, ZŠ I. stupeň, ZŠ II. stupeň, SŠ a GYM
Časová dotace: 90 minut

Obr. 10 Ilustrační foto, archiv Oblastní galerie v Liberci

Obr. 11 Pavel Čech: Rajská zahrada, archiv autora

STOPUJ PŘÍBĚHY V KŘIVOLAKÝCH ULIČKÁCH…

Jsou světy, které mohou spatřit jen dětské oči, říká malíř a ilustrátor Pavel Čech, autor knih a komiksů, držitel ceny Magnesia Litera. V programu pro školy potkají děti pavouka Čendu, který žije ve starých hodinách. V kreativní hře se děti vypraví po stopách záhad z křivolakých uliček – přímo na výstavě *Tajemné příběhy Pavla Čecha* pořádané Muzeem města Brna. Výstava je interaktivní pro jednotlivce samoobslužně, pro školní skupiny existuje možnost objednání programu.

Edukační program pro mateřské školy a 1. stupeň základních škol – na objednání; délka programu: 60–90 min, dle domluvy vzdělávací oblasti RVP: Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět, Jazyk a jazyková komunikace, Člověk a jeho svět, Umění a kultura

Termíny: prosinec 2016 – leden 2017
Objednávky: MgA. Barbora Svátková, Ph.D.
tel.: 542 123 635, e-mail: svatkova@spilberk.cz
www.spilberk.cz

TÝDEN VĚNOVANÝ HAPTICKÝM EDUKAČNÍM AKTIVITÁM V GALERII HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY

Edukační oddělení Galerie hlavního města Prahy připravuje v rámci velké retrospektivní výstavy sochaře Jaroslava Horejce mimořádný doprovodný program. Kromě běžných typů doprovodných akcí (kurátorské prohlídky, přednášky, interaktivní prohlídky pro školy, workshopy pro rodiny, výtvarné dílny pro dospělé a seniory, programy pro rodiče na mateřské dovolené, výtvarný kroužek atd.), které budou opět maximálně obsahově i formálně provázané s tvorbou autora, připravuje lektorský tým GHMP také speciální program – týden věnovaný edukačním aktivitám zaměřených na haptiku. Proběhne ve dnech 2.–8.1. 2017 v místě konání výstavy, v Domě U Kamenného zvonu (v gotickém sále, sklepích, kapli a částečně i přímo ve výstavních sálech).

Obr. 12 Dům U Kamenného zvonu, foto archiv GHMP

Expozice představí jedinečnou tvorbu českého sochaře a autora užitého umění Jaroslava Horejce (1886–1983). Potenciál působivých, starobylých a architektonicky vysoce hodnotných prostorů jednoho z nejstarších a nejvýznamnějších objektů v centru Prahy, gotického Domu U Kamenného zvonu na Staroměstském náměstí, kde se bude výstava v termínu od 28.9. 2016 do 8.1.2017 konat, může s díly tohoto sochaře rozvinout podnětný dialog. Výstava je pořádána Galerií hlavního města Prahy ve spolupráci s Uměleckoprůmyslovým muzeem. Právě v roce 2016 uplyne 130 let od Horejcova narození (*1886) a také 40 let od poslední umělcovy samostatné výstavy v Galerii hl. m. Prahy ve výstavních prostorech Staroměstské radnice (1976). Tento solitérní umělec bude prezentován prostřednictvím tří sfér – jako sochař, autor užitého umění a tvůrce realizací vztahujících se k architektuře. V rámci jeho sochařské tvorby bude možné shlédnout sochy inspirované antickými postavami (např. Pallas Athéna, Hérakles, Hermes, Orfeus atd.) a porovnat i více verzí těchto námětů. Prostřednictvím ukázek užitého umění bude na Jaroslava Horejce upozorněno i jako na jednu z nejvýznamnějších osobností českého dekorativismu a na typického představitele stylu art deco. Nebude chybět ani seznámení s Horejcovou tvorbou vztahující se k architektuře – například sochařská výzdoba kaple s hrobem Jana Ámose Komenského v Naardenu, spolupráce na plastikách pro chrám sv. Víta na Pražském hradě (např. ozdobné mříže s figurálními výjevy ze Zlaté brány a kaple sv. Ludmily) a pro Národní památník na Vítkově.

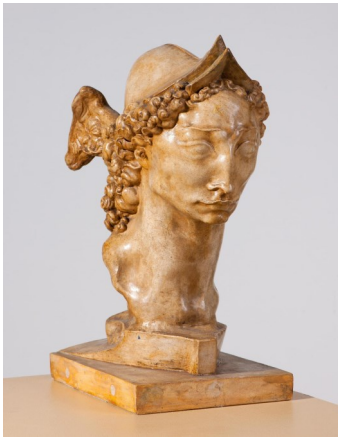

Obr. 13–14 Jaroslav Horejc, Hermes, Moře, foto archiv GHMP

V souvislosti s dominantním sochařským zaměřením výstavy bylo pro mimořádné doprovodné akce zvoleno téma haptiky a haptického vnímání umění. Vybrané sochy tak budou zpřístupněny nevidomým návštěvníkům touto alternativní formou (prostřednictvím taktilního vnímání jejich 3D kopií), která bude současně přínosná a zážitkově obohacující i pro ostatní návštěvníky. Program je tedy určen nejen pro nevidomé návštěvníky, ale i pro všechny další zájemce. Část umělcova díla tak bude možné vnímat vizuálně i hapticky. Součástí zmíněného mimořádného týdenního programu budou přednášky o J. Horejcovi spojené s výtvarnými workshopy se zaměřením na modelování i haptické etudy a komentované prohlídky objektu Domu U Kamenného zvonu koncentrované na vnímání prostorů více smysly (akusticky, hapticky apod.). V plánu je i setkání odborníků zabývajících se zprostředkováním umění nevidomým návštěvníkům v kulturních institucích a věnujících se práci s nevidomými i obecně (integrace, edukace atd.) nebo také koncert ve spolupráci s organizací pro nevidomé hudebníky. Součástí workshopů bude haptické vnímání kopií vybraných artefaktů ze sbírek GHMP prezentovaných na výstavě i taktilní testování sochařských materiálů (různé druhy keramické hlíny, kámen, dřevo, kovy, sklo atd.).

Následovat bude výtvarná dílna a vlastní tvorba drobných plastik inspirovaných tvorbou umělce. Tyto akce budou realizovány na základě objednávek skupin klientů organizací, sdružení, škol a institucí, věnujících se podpoře nevidomých, ale zároveň i pro skupiny vidoucích návštěvníků, kteří prostřednictvím dočasného „simulovaného“ omezení zrakových vjemů mohou získat nové osobní zkušenosti s vnímáním uměleckého objektu. Program bude adekvátně přizpůsoben a koncipován přímo na míru požadavkům a možnostem (časově, termínově, tematicky, úrovní náročnosti atd.).

Obr. 15 Jaroslav Horejc, Orfeus, foto archiv GHMP

Spolupráce na tvorbě kopií vybraných sochařských artefaktů prezentovaných na výstavě bude nabídnuta studentům a absolventům sochařství nebo designu na vysokých uměleckých školách (AVU, UMPRUM). Jako předlohy budou záměrně zvoleny objekty, které jsou tvarově podnětné, inspirativní i hapticky „atraktivní“ a které jsou součástí sbírek GHMP, aby se poté staly základem trvalého vybavení našich ateliérů pro další haptické edukační aktivity v GHMP. Zajímavým typem akcí budou i komentované prohlídky objektu Domu U Kamenného zvonu, které budou zaměřeny nejen na části expozice, ale především i přímo na průzkum architektury objektu – včetně sklepů, koncertního sálu a kaple. Soustředit se budeme na vnímání proměnlivé akustiky sálů i atmosféry prostoru a na hmatový průzkum stěn (například kamenné stěny románsko-gotických sklepů). V rámci již zmíněného plánovaného setkání odborníků a specialistů, zabývajících se prací s nevidomými v galerijním prostředí, je důležitým záměrem zrealizovat seminář na téma potenciál a využití haptického vnímání v galerijní edukaci – cestou tzv. „hapestetiky“. Zapojena budou případně i další související témata (Braillovo písmo, inkluzivní vzdělávání atd.). Zajímavým zpestřením by měl být i speciální koncert, který bychom rádi zorganizovali ve spolupráci s organizací pro nevidomé hudebníky. V průběhu příprav tohoto mimořádného týdne mohou z navázané spolupráce s dalšími institucemi vykrystalizovat ještě nové podněty, díky nimž mohou být iniciovány další budoucí projekty.

Z důvodu koncipování tohoto programu záměrně do posledního týdne konání výstavy a zároveň do prvního týdne nového roku se bude jednat o „derniéru“ doprovodných akcí k této expozici a zároveň o symbolické oficiální zahájení haptických edukačních aktivit v GHMP, které jsou jednou z důležitých priorit edukace v GHMP a které již částečně rozvíjíme v eko-ateliéru v oranžérii Trojského zámku a v edukačním centru v Colloredo-Mansfeldském paláci.

Mgr. Lucie Haškovcová, Mgr. Markéta Slachová Goldová, Mgr. Kateřina Prokopová

Edukační oddělení Galerie hlavního města Prahy

ZPRÁVA Z KONFERENCE NA JIHOČESKÉ UNIVERZITĚ V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Zpráva ze sekce zájmové činnosti se zaměřením na výtvarnou a hudební výchovu 12. konference o výchově a volném čase se zaměřením na zájmové činnosti na PF JU v Českých Budějovicích

Ve dnech 16.–17. června 2016 proběhla na Pedagogické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích 12. konference o výchově a volném čase se zaměřením na zájmové činnosti. Hlavním pořadatelem zmíněného konferenčního setkání byla katedra pedagogiky a psychologie Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích ve spolupráci s nově vzniklou sekcí České pedagogické společnosti pro pedagogiku volného času a Asociací vzdělavatelů pedagogů volného času. Setkání pod záštitou děkana PF JU Mgr. Michala Vančury, Ph.D., bylo rozděleno do čtyř jednacích sekcí: zájmové činnosti se zaměřením na přírodovědnou a environmentální (ekologickou) výchovu, zájmové činnosti společenskovědní, pohybové a rekreační zájmové činnosti a zájmové činnosti se zaměřením na výtvarnou a hudební výchovu (přičemž garantem posledně jmenované sekce byla katedra výtvarné výchovy PF JU).

Sekce zájmových činností se zaměřením na výtvarnou a hudební výchovu v jednacím bloku obsahovala osm tematicky široce rozklenutých příspěvků – od historiografického hledání kořenů mimoškolní výtvarné výchovy až po dílčí problematiky současného diskurzu oborového uvažování či zhodnocení současného stavu hudebního vzdělávání v rámci základního uměleckého školství a jeho – často nejasného – chápání a pozice ve vztahu k volnému času. Příspěvky přednesené kolegy ze ZČU Plzeň (V. Zikmundová), UP Olomouc (P. Šobáňová), UHK H. Králové (K. Štěpánková), JU Č. Budějovice (M. Filip, K. Ochozka, A. Pospíšil, K. Řepa), ale i ze soukromého vzdělávacího volnočasového sektoru (P. Vichrová) sumárně poukázaly na to, že v mimoškolní výtvarné výchově upevňují svou pozici nová média.

Obr. 16 Z dění na konferenci, foto archiv autor zprávy

Mimoškolní sféra, která je v mnoha ohledech méně svázána a limitována nadřízenými orgány, se pro institucionální okruh vzdělávání může stát progresivním testrem pro aplikaci zmíněných intermediálních přístupů v rámci expresivních předmětů nejen v základním školství.

Obr. 17–18 Z dění na konferenci, foto archiv autor zprávy

Z výše stručně popsaného konferenčního setkání bude na konci roku 2016 vydán CD sborník, který má za cíl dokumentovat jednotlivé příspěvky ze všech čtyř jednacích sekcí. Katedra výtvarné výchovy PF JU, jako garant sekce zaměřené na VV a HV, ještě jednou velmi děkuje všem kolegům za účast.

Aleš Pospíšil

Katedra výtvarné výchovy, Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity, České Budějovice

NOVÉ ČÍSLO ČASOPISU KULTURA, UMĚNÍ A VÝCHOVA

Kultura, umění a výchova 1/2016

Kultura, umění a výchova

Odborný recenzovaný časopis

Časopis *Kultura, umění a výchova* je odborným recenzovaným periodikem, vycházejícím dvakrát ročně v českém či slovenském jazyce. Jde on-line časopis, který vznikl v roce 2013 a jehož garantem je katedra výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Jeho cílem je podpořit mezioborovou komunikaci a výměnu poznatků v rozličných oblastech společenských věd, které spojuje zájem o kulturu, umění a jejich výchovný potenciál. Je určen především didaktikům expresivních oborů (výtvarné, hudební, dramatické či literární výchovy), muzejním pedagogům, teoretikům a historikům umění, pedagogům praktických uměleckých disciplín, ale i odborníkům působícím v oblasti muzeologie, vizuálních studií, mediálních studií, kulturní antropologie ad. Články mohou reflektovat nejširší kulturně antropologické či sociální souvislosti mezi výchovou a uměním či jinými hmotnými a duchovními hodnotami lidstva.

Časopis *Kultura, umění a výchova*, který byl Radou pro výzkum, vývoj a inovace zařazen na Seznam recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v České republice, nabízí publikační příležitost nejen renomovaným autorům, ale i studentům doktorských studijních programů nebo autorům z praxe. Přijímá odborné teoretické studie, empirické studie, přehledové studie, polemické (diskusní) příspěvky, zprávy či recenze. Pro bližší představu o tom, jakými tématy se časopis *Kultura, umění a výchova* zabývá, předkládáme anotace několika textů, které byly publikovány v jeho sedmém vydání.

Michaela Syrová se ve své práci *Osobnosť múzejného pedagóga* zaobírá činností, která si ve struktuře muzejních institucí vydobývala své místo poměrně dlouho a nesnadno. Muzejní pedagog, který je „spojivom medzi návštevníkom a inštitúciou, jej artefaktmi, históriou, filozofiou, vystavenými objektmi“, funguje podle autorky jako „tlmočník medzi verbálnym a vizuálnym jazykom“. Pro takový úkol musí být vybaven celou řadou schopností, dovedností a osobnostních kvalit, jejichž plné zapojení je pro muzeum klíčovým předpokladem k úspěšnému plnění jeho edukativní úlohy. Muzejní pedagog sice není pedagogem v tradičním slova smyslu, na jeho práci – ať už jsou jejím výstupem komentované prohlídky, výtvarné ateliéry, animace či jiné – však často závisí účinek, který by daná expozice měla mít především na dětského návštěvníka. „Hlavnou náplňou jeho práce je nadväzovanie a udržiavanie rozhovoru.“

Muzejní pedagogiky se dotýká i text *Studenti na hrad!* Jeho autorky Lenka Mrázová a Barbora Svátková v něm reflektují spolupráci Oddělení muzeologie Ústavu archeologie a muzeologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně (jež je realizátorem projektu „Inovace výuky archeologie a muzeologie pro praxi v kontextu mezioborové a mezinárodní spolupráce”) s Edukačním centrem Muzea města Brna a jeho projektem Edulab. Cílem spolupráce i projektu bylo představit práci muzejního pedagoga studentům „těch oborů, které jsou nejčastěji zastoupeny v prostředí muzejních institucí (dějiny umění, historie, archivnictví, archeologie, ale i muzeologie, estetika, pedagogika aj.)“. Součástí tohoto projektu byly i mezioborové stáže, jejichž cílem bylo vybavit studenty praktickými muzejně-pedagogickými zkušenostmi, poskytnout napříč jednotlivými obory vzájemné podněty a vyzdvihnout někdy stále nepříliš doceněnou pozici muzejního pedagoga v rámci ostatních složek zaměstnanecké struktury muzeí.

Z jiného úhlu si muzejní instituce všímá Irena Paroubková ve svém textu *Interkulturní muzejní edukace*. Z pozice pedagožky vyučující na binacionálním gymnáziu reflektuje muzejní činnost coby silný nástroj k integraci imigrantů, k jejich získání pocitu sounáležitosti a k překonávání jazykových bariér. Autorka nahlíží na instituci muzea, potažmo galerie jako na „přirozené místo pro interkulturní vzdělávání“, která by měla „pružně reagovat na společenský vývoj“, čímž může například sehrát důležitou roli v prevenci diskriminace, rasismu a jiných neblahých společenských nálad. Proto poukazuje na důležitost komunikace muzea s lokálně příslušnou komunitou lidí, která může být z velké či menší části tvořena právě přistěhovalci.

Tento přístup, jenž má v zemích, kde je uveden do praxe, označení „Community outsearch“, sleduje lokální demografickou situaci a zohledňuje ji ve své programové stavbě. Opíraje se o statisticky podloženou vysokou účast školních žáků na doprovodných programech muzeí vidí stejnou důležitost komunikace mezi institucemi muzea a školy. Na základě vlastních pedagogických zkušeností s třídou tvořenou českými a německými žáky autorka prezentuje způsoby, jak propojením výtvarné výchovy s muzejními aktivitami pomoci žákům z jiných zemí. Zohledňuje přitom specifika věkové kategorie gymnaziálních žáků, tedy v širším slova smyslu

dětí, a uvádí možné způsoby propojení výuky výtvarné výchovy s muzejním či galerijním provozem. Třetí úroveň komunikace, jejíž nezbytnost autorka v této problematice vyzdvihuje, se týká samotných žáků, kteří se pohybují v cizojazyčném prostředí. Zde poukazuje na potřebu jazykové vybavenosti a vstřícnosti ze strany muzea, ale také vyzdvihuje univerzálnost jazyka vizuálního umění, která může při zdolávání jazykových obtíží rovněž pomoct.

Jistý protipól vzdělávání v muzejním prostředí tvoří vzdělávání v přírodě. Jako místo, kde se umění a příroda setkávají, si autor textu *Příroda mezi uměním a environmentální výchovou* Ondřej Navrátil vybral Centrum ekologické výchovy Sluňákov, ležící v obci Horka nad Moravou nedaleko Olomouce. Vedle nízkoenergetického domu, jenž je srdcem celého projektu, tvoří Centrum ekologické výchovy Sluňákov také areál nazvaný Dům přírody Litovelského Pomoraví. Jedná se o krajinnou intervenci, o jejíž podobu se zasloužili především tři umělci – František Skála, Miloš Šejn a Miloslav Fekar. Už pouhá procházka tímto areálem má silný edukační potenciál, neboť skýtá množství environmentálních objektů, které vybízejí k interakci a hravou formou zprostředkovávají informace o rázu lokální krajiny, tvořené převážně lužními lesy.

Autor textu se však soustředí především na tři objekty, jež Domu přírody Litovelského Pomoraví dominují. Jedná se o Skálovu Rajskou zahradu, Šejnovu Sluneční horu a Fekarův Lesní chrám. Autor je vřazuje do typologie krajinné architektury a hledá podobné úkazy – galerie v otevřené krajině, land-artová a environmentální díla – u nás i ve světě, především se ale soustředí na ty, u nichž jejich poznávací funkce nabývá spojením přírodního a uměleckého živlu přímo duchovních rozměrů. V takto rozšířeném pojetí spatřuje edukativní funkci třeba u Sluneční hory, určené k meditaci.

Jiří Neděla

spolupracovník redakce časopisu Kultura, umění a výchova

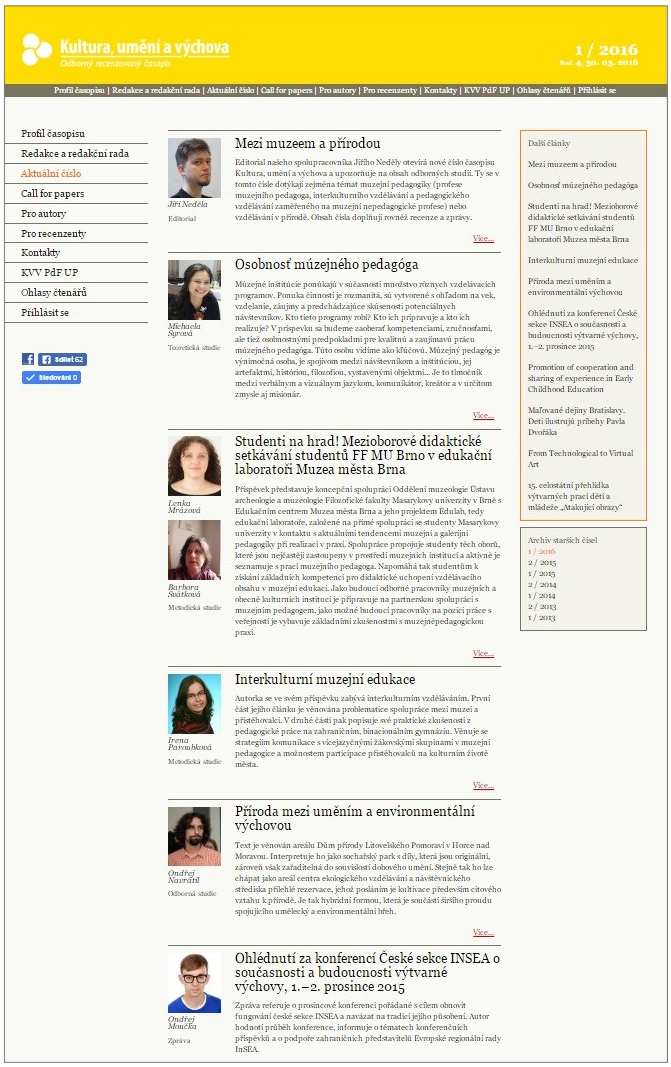

Obr. 19 Náhled webového prostředí časopisu Kultura, umění a výchova, archiv redakce

Upozorňujeme čtenáře, že časopis *Kultura, umění a výchova* je volně k dispozici na odkazu http://www.kuv.upol.cz (aktuální číslo i archiv starších čísel a informace pro autory)

Pro získání informací lze využít také facebookový profil časopisu: https://www.facebook.com/kulturaumeniavychova/?fref=ts

„RESTART“ ČASOPISU VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Výtvarná výchova je vědeckým recenzovaným časopisem pro výtvarnou a obecně estetickou výchovu školní a mimoškolní, který navazuje na svou oborově didaktickou tradici. Cílem časopisu je podílet se na vytváření soudobého oborově didaktického diskurzu v širších sociokulturních, historických i komparativních kontextech. Přispívat k dialogu mezi teorií a praxí výtvarné výchovy a rozvíjet interdisciplinární přístupy a umělecko-pedagogické myšlení. Časopis prezentuje odborné teoretické studie, empirické studie, přehledové studie, metodologické studie, historické studie, které prochází recenzním řízením, dále pak polemické příspěvky, zprávy či recenze. Na nových webových stránkách: http://pages.pedf.cuni.cz/vytvarnavychova/ naleznete v archivu čísel v PDF formátu vydaná čísla Výtvarné výchovy 2012-2014, stejně jako čísla 1 a 2/2015. Dosud aktuální vydání našeho periodika je obsáhlé sedmdesátistránkové dvojčíslo Výtvarná výchova 3–4/2015.

Číslo 1/2016 vychází se zpožděním, avšak již v transformované podobě v těchto dnech. Recenzované příspěvky jsou v tomto čísle zastoupeny třemi studiemi: Michal Filip představuje část výzkumu zaměřeného na jednu ze základních úvah učitele výtvarné výchovy – které vlastnosti charakterizují tvořivého žáka. Porovnání s výsledky podobného výzkumu uskutečněného o čtyřicet let dříve přináší mimoděk i zamyšlení nad tím, jak se za tu dobu změnily – či nezměnily – slovník a směřování podobných úvah a souvislosti, v nichž je vnímáme.

Jiří Hanuš se zamýšlí nad možnostmi, které poskytuje vyučujícímu výtvarné výchovy architektura v té podobě, v níž i žákům nejčastěji prezentujeme, totiž na fotografii. Trojice autorů Miloš Makovský, Dagmar Myšáková a Eva Svobodová představuje výzkum zaměřený na historii a současnost učebnic a dalších didaktických materiálů pro výuku výtvarné výchovy.

Zpráva Věry Uhl Skřivanové představuje ukázky zdařilých výkonů studentů magisterského studia, kteří v rámci souvislé pedagogické praxe seznamovali žáky pražských základních škol s principy a vyjadřovacími prostředky současného výtvarného umění.

Recenzí knihy Galerijní a muzejní edukace 2, která vyšla v roce 2013, se našim čtenářům připomíná prof. Erich Mistrík z Pedagogické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě. Jindřich Lukavský je autorem podrobné recenze odborné knihy Pedagogika umění – umění pedagogiky aneb přínos oboru výtvarná výchova ke všeobecnému vzdělávání, která uzavírá dění stejnojmenné konference realizované v Ústi nad Labem v roce 2012. Zprávy a recenze patří mezi příspěvky, které procházejí pouze redakční úpravou, a proto mohou rychleji reagovat na současné dění. Budeme se těšit, že i mezi vámi se objeví autoři, kteří přispějí k tomu, aby Výtvarná výchova našla své čtenáře na všech typech a stupních škol.

Za redakci časopisu Výtvarná výchova –
Marie Fulková, Leonora Kitzbergerová
a Věra Uhl Skřivanová

Obr. 20 Nová obálka časopisu Výtvarná výchova autorky Zdeňky Urbanové

NOVÉ ČÍSLO INSEA MAGAZINE

IMAG Nº 2/2016

The Magazine of Education Through Art – IMAG is an international, online, Open Access and peer-reviewed e-publication to publish contributions from InSEA members or members of InSEA affiliated organizations.

Contact: InSEA Publications. Quinta da Cruz (APECV). Estrada de São Salvador, 3510-784 São Salvador, Viseu Portugal

Website: http://www.insea.org/ Email: insea@insea.org

Frequency: Publication three times a year

Magazín ke stažení na tomto odkazu.

NOVÉ ČÍSLO ČASOPISU PEDAGOGIKA

Pedagogika 2/2016

Druhé letošní číslo Pedagogiky obsahuje tyto články: Dewey a „český Dewey“, pedagogika a ideologie (R. Šíp), Doxa a epistémé zážitkové pedagogiky (I. Jirásek), Jaké jsou role učitele v e-learningu? (J. Mareš), Konkurence mezi školami a výsledky žáků v České republice: pohled zblízka na šetření PISA 2012 (D. Dvořák, J. Straková).

Číslo ke stažení zde: http://pages.pedf.cuni.cz/pedagogika

NOVÉ ČÍSLO ČASOPISU PEDAGOGICKÁ ORIENTACE

Pedagogická orientace 1/2016

První letošní číslo časopisu Pedagogická orientace nabízí tyto studie: Školní psycholog jako výzkumník: zamyšlení nad možnostmi (J. Mareš), Učení a vyučování cizích jazyků a identita (V. Janíková), Sňatek z rozumu? Výzkum a výuka v pregraduální přípravě učitelů na příkladu kvalitativního výzkumu (K. Lojdová), O stavu didaktické přípravy učitelů anglického jazyka na rozvoj interkulturní komunikační kompetence (K. Uličná), Být sama sebou: případová studie subjektivních teorií učitelky v kontextu profesního rozvoje (P. Koubek), Koncept Standardů společného základu ve Spojených státech amerických: výuka čtení v primárním vzdělávání (P. Sýkorová).

Číslo ke stažení zde: https://journals.muni.cz/pedor

NOVÉ ČÍSLO ČASOPISU STUDIA PAEDAGOGICA

Studia paedagogica 1/2016

První letošní číslo časopisu Studia paedagogica obsahuje tyto odborné stati: Pojetí výuky a profesní identita začínajících vysokoškolských učitelů (K. Šeďová, R. Švaříček, J. Sedláčková, I. Čejková, A. Šmardová, P. Novotný, J. Zounek), Konstruktivismus jako cesta ke zlepšování výsledků vzdělávání v českém jazyce? (S. Štěpáník, M. Chvál), Tacitní znalosti v metaforách studentky učitelství (J. Nehyba, P. Svojanovský), Pedagogika a nové výzvy výzkumu ICT: role digitálních technologií v každodenním životě a učení mládeže (H. Ch. Arnseth, O. Erstad, L. Juhaňák, J. Zounek).

Číslo ke stažení zde: http://www.studiapaedagogica.cz

NOVÉ ČÍSLO ČASOPISU LIFELONG LEARNING

Lifelong Learning 1/2016

V prvním čísle časopisu Lifelong Learning byly publikovány následující studie: „Líbí se mi řešit věci jako dospělý“ – Global Storylines jako forma globálního vzdělávání (I. Márová, L. Slepičková), Kvalita života a hodnotová orientácia (S. Čepelová), Výtvarná tvorba jako nástroj vzdělávání u osob s postižením (P. Sochor), Péče o německé seniory trpící demencí a jinými nemocemi v soukromých sociálních zařízeních na území Polska – případová studie (N. Horáková, J. Kajfosz), Ženy slaďující vědeckou profesi a soukromý život (L. Zormanová), Heteronormalita vo vzťahu k socializácii a adopcii detí homosexuálnymi rodičmi (P. Tománek).

Číslo ke stažení zde: http://lifelonglearning.mendelu.cz

NOVÉ ČÍSLO VĚSTNÍKU AMG

Věstník AMG 4/2016

Věstník Asociace muzeí a galerií České republiky přináší řadu informací z dění v oblasti muzejnictví; archiv starších čísel Věstníku AMG včetně toho aktuálního naleznete zde: http://www.cz-museums.cz/web/amg/vestnik-amg/archiv

ZAJÍMAVÉ PUBLIKACE Z OBORU

DYTRTOVÁ, Kateřina a RAUDENSKÝ, Martin. *Ko-text: tvar, zvuk a gesto, tvůrce, učitel a žák*. Ústí nad Labem: Fakulta umění a designu Univerzity J.E. Purkyně, [2015]. 193 s. ISBN 978-80-7414-920-7.

Obr. 21 Ko-text: tvar, zvuk a gesto, tvůrce, učitel a žák, foto archiv autorů

Publikace zkoumá přístupy dynamicky pojaté výtvarné pedagogiky a strategie současného výtvarného umění v interakci s dětskou tvorbou. Kniha je adjustovaná v krabici společně s autorsky výtvarně pojatým souborem edukačních pomůcek. Publikace Ko-text shrnuje doposud čtyřletý a zatím neuzavřený projekt založený na dialogu grafika, pedagoga Martina Raudenského, teoretičky a pedagožky Kateřiny Dytrtové a žáků základní školy – dětí ve věku od šesti do deseti let. Teoretické teze, které komentoval Jan Slavík, si stanovují například tyto otázky: Za jakých podmínek se objekt stává uměním? Na čem závisí exprese díla? Jaký vliv má na tento proces kontext a ko-text díla? Kdy je edukace v galerii pouze napodobivá k dílu vystavovaného autora? Mohla by tvorba obsahovat herní principy? Jak vzniká význam čáře, zvuku, barvě, tvarům, použitému médiu?

Popisovaný dialog tvůrce – učitel – žáci je v knize označen termínem vizuální ping-pong, a aby mohl i nadále pokračovat za rámec publikace, odpovědí je multipl – krabice, jehož je publikace Ko-text dnes součástí. Jako odpověď na multipl byl založen cloud, do kterého multipl i publikace odkazují a kde se vrství další ping-pongové údery v podobě hracích plánů, hracích karet, spojovaček, světelných projekcí, psychedelických kreseb, návodů na budování měst jako souhvězdí a je odkazováno k vizuálním autoritám Anthony Gormleye (pixelizace prostoru) či Idrise Khana (vrstvení obrazů a časů). Tyto nové výpady tvůrce budou opět prověřeny v prostředí dětí a jejich vizuální odpovědi založí nové soubory v nekonečném digitálním prostoru, aby mohly být sdíleny. Cílem tohoto vizuálního ping-pongu je komunikovat a propojit svět umění se světem edukace a galerijního provozu, svět všednodenních předmětů a promyšlených konceptů, svět her a teoretických úvah.

Publikace byla v roce 2016 oceněna v nominacích Zlatá stuha 2016 (1. místem v kategorii Výtvarný počin) a Nejkrásnější české knihy 2015 (2. místem v kategorii Učebnice pro školy všech stupňů a ostatní didaktické pomůcky: „Krabice didaktických pomůcek překypuje kreativitou a svým pojetím se vymyká tomu, na co jsme u kategorie učebnic zvyklí. Soubor objektů různých formátů a materiálů adekvátně reaguje na trend vzdělávání orientovaný interaktivním směrem.“)

BLAŽEK, Timotej a kol. *Objekt a materiál v umení a edukácii*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. 198 s. ISBN 978-80-244-4775-9.

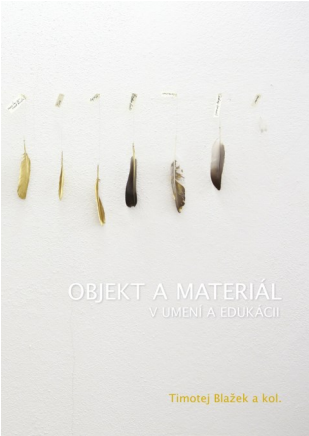

Kniha *Objekt a materiál v umení a edukácii* je jedným z výstupov ročného výskumného projektu katedry výtvarnej výchovy Pedagogickej fakulty Univerzity Palackého v Olomouci (hl. riešiteľ Timotej Blažek). Objekt a materiál sa stal pre nás predmetom skúmania z rôznych pohľadov, a to z pohľadu kunsthistorického, pedagogického a filozofického, zhrnutých v kapitolách Umenie a jeho interpretácia v analytickej estetike, Socha – objekt – bytosť, Metalepsa ako možná výtvarná stratégia pri koncepcii umeleckého diela (metalepsa ako typ zámeny vyjadrenej v objekte), Ľudský príbeh materiálu, „Materia prima“ ako zdroj kľúčovej idey diela a základného princípu edukácie, Objekt a ikonológia materiálu v tvorbe a edukácii.

Kapitoly približujú vybranú problematiku spájajúcu sa s objektom ako interdisciplinárnym polom - platformou pre viacero oborov. Publikácia vznikla ako kolektívne dielo viacerých autorov a nemalou časťou prispeli aj oslovení umelci a pedagógovia, ktorí v realizovaných rozhovoroch vytýčenú tému obohatili.

ZAJÍMAVÉ PUBLIKACE Z OBORU

BABYRÁDOVÁ, Hana, ŠOBÁŇOVÁ, Petra, BLAŽEK, Timotej, MUSILOVÁ, Jana, SOSNA, Jiří a Lucie TIKALOVÁ. *Téma – akce – výpověď: projektová metoda ve výtvarné výchově.* Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. 183 stran. ISBN 978-80-244-4506-9.

Kolektivní monografie *Téma – akce – výpověď* pojednává o projektovém vyučování, a to v kontextu reformních pedagogických směrů první poloviny 20. století, české výtvarné výchovy a vysokoškolské přípravy budoucích učitelů tohoto vzdělávacího oboru. Cílem je nabídnout studentům a učitelům výtvarné výchovy nové metodické impulsy rámované historickým a teoretickým kontextem projektové metody a ukázat, kudy se dnes projekty ve výtvarné výchově ubírají.

V knize je postupně představen historický, teoretický i pedeutologický kontext metody a dále více než desítka ryze současných projektů na nejrůznější témata a s využitím širokého spektra klasických i nových vyjadřovacích prostředků. Příklady projektů – prací studentů kateder výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci a Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně – doplňují úvodní studie a ukazují možnou aplikaci představených teoretických konceptů.

Kniha objasňuje důvody, proč projektová metoda vyhovuje tradičně činnostně pojatému výtvarnému vyučování i povaze expresivních činností stojících na autonomní výpovědi a zájmech jedince. Ukazuje, že postuláty představitelů pragmatismu Deweye a Kilpatricka, k nimž patří zřetel k individualitě žáka, zohlednění jeho zájmů, důraz na sociální hledisko edukačního procesu nebo snaha vést žáky k samostatnému interpretování životních situací a kritickému a kontextuálnímu uvažování, patří ke stále aktuálním pedagogickým tezím. Záměrem autorů knihy je přispět k lepšímu pochopení projektové metody a k jejímu širšímu uplatnění.

JUREČKOVÁ, Veronika. *Výuka dějin umění a rozvoj percepčních, verbálních a hodnotících dovedností studentů*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. 135 stran. ISBN 978-80-244-4637-0.

Publikace chce podnítit takovou edukaci dějin umění, která podporuje reflektivní uvažování o umění a uměleckých dílech a rozvíjí percepční, verbální a hodnotící dovednosti studentů na čtyřletých gymnáziích a na vyšším stupni víceletých gymnázií. Smyslem publikace je povzbudit výuku směřující k porozumění nejen vizuálním, ale i dalším kvalitám uměleckých děl. Při interpretaci vizuálních vyjádření dochází zejména k verbalizování obsahů a interpretaci řečové nebo písemné. Publikace předkládá různé interpretační přístupy, pomocí nichž je u studentů rozvíjena jak schopnost verbálního, tak i písemného projevu o umění, uměleckých dílech a dalších vizuálně obrazných vyjádřeních. Dalšími řešenými tématy jsou vztah vyučovaného k potřebám reálného života a participativní přístupy k výuce. Se schopností interpretovat a posuzovat umění úzce souvisí i dovednost psaní a čtení o umění, o které je v knize také pojednáno. Jednotlivé teoretické stati jsou v knize doplněny příklady z praxe a doporučeními, které ilustrují a doplňují jednotlivá probíraná témata. Ačkoli jsou tyto kapitoly vztaženy ke gymnaziálnímu vzdělávání, i učitelé středních odborných škol uměleckého zaměření, středních pedagogických škol a také základních škol zde najdou poznatky aplikovatelné do výuky jejich žáků.

Sborník z konference Muzea bez bariér: Bezbariérová přístupnost, výstavnictví a komunikace

Národní muzeum ve spolupráci s Moravským zemským muzeem a Slezským zemským muzeem pořádalo ve dnech 14.–15.10. 2015 odbornou konferenci věnovanou bezbariérovosti muzeí. Předkládaný sborník obsahuje třináct příspěvků zástupců muzeí a galerií a specialistů na práci s osobami s postižením, věnovaných tématu zpřístupňování zmiňovaných objektů návštěvníkům se speciálními potřebami. První den konference byl věnován zejména metodickým doporučením pro práci s jednotlivými cílovými skupinami, den druhý pak příkladům dobré praxe. Na závěr konference se uskutečnil workshop komunikace s cílovými skupinami, na kterém byly účastníkům představeny zásady komunikace s návštěvníky se speciálními potřebami. Do sborníku je zařazen výběr z příspěvků pronesených na konferenci a dva metodické texty, jejichž závěry byly představeny v rámci závěrečného workshopu.

Sborník z konference Muzea bez bariér ke stažení zde: Bezbariérová přístupnost, výstavnictví a komunikace

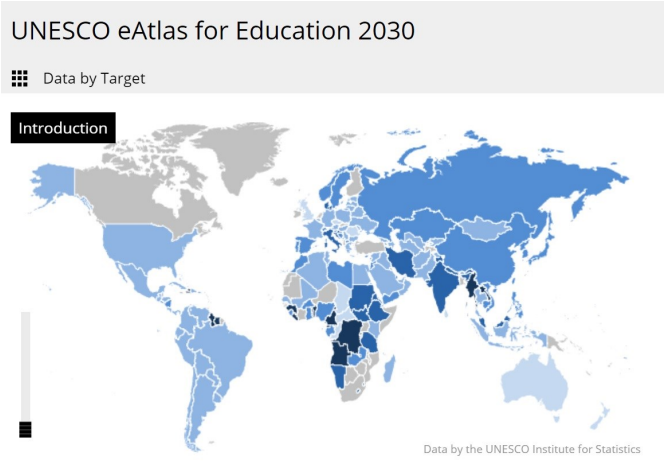

UNESCO eATLAS FOR EDUCATION 2030

Launched by the UNESCO Institute for Statistics (UIS), the eAtlas for Education 2030 brings together all available data to monitor the Sustainable Development Goal on education (SDG 4). This ground-breaking initiative covers access to education, the quality of education on offer and the results for children and young people. Through a series of interactive maps, the eAtlas presents the global and thematic indicators for each SDG 4 target as well as 'placeholders' for indicators not yet available.
You can consult the Atlas under this link: http://tellmaps.com/sdg4/#!/tellmap/-1210327701

VYUŽIJTE MOŽNOSTI NOMINOVAT OSOBNOSTI NA OCENĚNÍ INSEA

InSEA Awards

Deadline to send the nominations: 1st October 2016

Open call for Sir Herbert Read; Mahmoud El-Bassiouny and Edwin Ziegfeld 2017 Awards

Nominations should be made by current InSEA members and require the preparation of a detailed description of the contribution that the nominee has made along with a justification within the nomination that these contributions are both long-standing and of sufficient quality to warrant the receipt of the award.

Open call for The InSEA Doctoral Research 2017 Award

The InSEA Doctoral Research Award intends to recognize outstanding doctoral thesis with no restrictions of language in the field of visual arts and design education. This award recognizes a dissertation of exemplary conceptual, methodological, and literary quality on an important topic for education through the visual arts.

www.insea.org/insea/awards

InSEA is an international community dedicated to advocacy, networking and the advancement of research in art education. InSEA believes that the theory and practice of arts education must be underpinned by a strong research evidential base. The Board support members of InSEA to promote cross-cultural and multi-cultural research in art education and related fields. To facilitate interaction and information exchange between InSEA members engaged in research, we would like your help identifying current art education research projects and significant publication. Our intermediate goal is to develop a database that showcases art education research projects around the world that are ongoing or completed after 2006. Publications or websites in various languages are welcomed as long as an English abstract of the article or website is provided. Larger scale collaborative research, theory and practice based projects are particularly welcomed.

InSEA je mezinárodní komunitou zaměřující se na podporu výzkumu ve výtvarné výchově a sdružování odborníků. Je přesvědčena, že teorie a praxe výtvarné výchovy se musí opírat o silnou bázi výzkumných šetření. Usiluje o udržování mezikulturního a multikulturního výzkumu ve výtvarné výchově a souvisejících oborech. Cílem je usnadnit interakci členů organizace InSEA a výměnu informací mezi všemi, kdo se zabývají výzkumem. Cílem je rovněž identifikace aktuálních výzkumných projektů ve výtvarné výchově a současných významných publikací. Jedním z úkolů InSEA je vytvořit databázi, která eviduje výzkumné projekty ve výtvarné výchově na celém světě, které v současné době probíhají nebo byly dokončeny po roce 2006. Vítány jsou publikace a webové stránky v různých jazycích za předpokladu, že obsahují anotaci článku nebo webovou stránku v angličtině. Obzvláště žádanými jsou rozsáhlé kolektivní výzkumy a projekty vycházející z teorie a praxe oboru.

Výzva k zasílání informací a pozvánek do Listů České sekce INSEA

Listy České sekce INSEA jsou v elektronické podobě volně distribuovány všem členům spolku. Čtenáři z řad členů České sekce INSEA a široké odborné veřejnosti se mohou těšit na zprávy o činnosti výboru, o dění v INSEA ve světové a regionální perspektivě, ale i o širším oborovém dění. Zveřejňujeme zprávy o plánovaných i uskutečněných konferencích, výzvy k publikování, anotace nově vydaných metodických a odborných publikací nebo informace o akcích různých oborových subjektů. Zájemci mohou redakci zasílat informace týkající se těchto okruhů:

- pozvánky (na konference a další oborové akce, na vzdělávací semináře, na edukační programy k výstavám),
- zprávy (z konferencí, kolokvií, seminářů),
- anotace nových knih a aktuálně vydávaných časopisů z oblasti expresivních oborů v čele s výtvarnou výchovou, pedagogických věd včetně muzejní pedagogiky, školství a dalších příbuzných oborů,
- náměty na činnost České sekce INSEA a jejího výboru, návrhy témat vzdělávacích akcí pro pedagogy, podněty z praxe, diskusní příspěvky.

Poznámka editorky: Redakce si vyhrazuje právo na krácení či jinou úpravu zaslaných příspěvků. Informace průběžně zasílejte editorce Karin Militké na e-mail insea@post.cz.

Nové sídlo České sekce INSEA, z.s.

V souvislosti s volbou nového výboru bylo změněno sídlo našeho spolku. Díky vstřícnosti vedení Univerzity Palackého v Olomouci a její Pedagogické fakulty je nyní jako oficiální sídlo organizace využíván prostor zdejší katedry výtvarné výchovy a jejího Uměleckého centra.

Nová korespondenční adresa spolku:

Česká sekce INSEA, z.s.
Univerzitní 3–5
771 80 Olomouc
insea@post.cz

LISTY ČESKÉ SEKCE INSEA

Listy České sekce INSEA plní funkci oborového informačního zdroje a jsou diskusním bulletinem členů zapsaného spolku Česká sekce INSEA (International Society for Education through Art / Mezinárodní organizace pro výchovu uměním). Listy původně vycházely v letech 1995–1998 jako neperiodický občasník (bylo vydáno celkem 5 čísel ve čtyřech ročnících) a na tuto tradici navazuje v roce 2016 pátý ročník obnoveného periodika. Listy vycházejí dvakrát ročně jako neregistrované periodikum pro potřeby spolku a odborné veřejnosti. Toto číslo vychází 15.9.2016.

Vydává Česká sekce INSEA, z.s., Univerzitní 3–5, 771 80 Olomouc
Redakce: Petra Šobáňová, Karin Militká, Václava Zamazalová
Autor grafického návrhu: Jakub Konečný
Sazba: redakce
Korektury: Václava Zamazalová

https://www.facebook.com/ceskasekceINSEA/